

ЗМІСТ

ВСТУП	8
Вісім сокровених чоловічих таємниць ...	17
РОЗДІЛ 1. Спадщина Сатурна: заповіді, ролі, очікування	18
РОЗДІЛ 2. Жахливий дракон: внутрішня фемінність і реальна жінка ...	60
РОЗДІЛ 3. Необхідна травма: ритуали переходу	117
РОЗДІЛ 4. Нестача батька	161
РОЗДІЛ 5. Зцілення чоловічої душі	195
<i>Вісім таємниць</i>	195
<i>Материнський комплекс /</i> <i>Завдання батька</i>	213
<i>Що зцілює і хто цілитель?</i>	218
<i>Сім кроків до зцілення</i>	225

Розділ 1

Спадщина Сатурна: заповіді, ролі, очікування

«**Л**юдина народжується вільною, проте скрізь вона у кайданах». Так починає Жан-Жак Руссо свою працю «Про суспільну угоду, або Принципи політичного права», написану в 1762 р. Ми приходимо у цей світ вільними, незалежними та здоровими. Але оскільки ми тісно пов'язані з батьками та культурним середовищем, у якому зростаємо, то поступово втрачаємо свою природну сутність. Всі ми проходимо через соціалізацію, що дозволяє нам створювати сім'ю, брати участь у житті різноманітних соціальних інститутів, які хоч і мають певну самостійність, але постійно вимагають, щоб людина жертвувала заради них своєю індивідуальністю.

У будові наших кісток, у тканині наших нервів, в коридорах нашої пам'яті ми зберігаємо дорогоцінні риси немовляти. Хто з нас, подібно до юного героя роману Джеймса Ейджі, не лежав влітку на траві під зірками нічного неба і не розмірковував про таїнство цього життя, намагаючись за допомогою дитячої інтуїції розібратися у питаннях, які

воно перед нами ставить? «Ми зараз говоримо про літні вечори у Ноксвіллі, штат Теннессі, у ті часи, коли я там жив, успішно видаючи себе за дитину»⁹. Щойно дорослі виходили з-за обіднього столу, почувши шум струменя поливальної машини, і підіймалися на скрипучий похилий ганок, ми, діти, відразу неслися своїми мріями туди, де

...дрімота, млосно посміхаючись, вабить нас до себе і переносить туди, де мене зустрічають як добре знайому і кохану людину, в тому іншому домі... але разом з тим не скажуть ні зараз, ні потім, ніколи не скажуть про те, хто я такий¹⁰.

Подібні роздуми про минуле знайомі кожному з нас: роздуми про наше перебування на цій землі, про туман страху, який вистилає шлях у майбутнє, і, незважаючи на цей страх, спогади про радість життя, що вирує у нас у крові. Але куди ж поділася та радість? Звідки ця важкість, біль у тілі, душевна втома, апатія думок та ломота в кістках? Що трапилося з тією дитиною — здоровою, сповненою наївної дитячої гордості собою? Вона, як і раніше, спонтанно живе в нас, перебуваючи «в самотньому відчутті швидкоплинної

⁹Agee J. A Death in the Family. — P. 11.

¹⁰Там само. P. 15.

радості»¹¹, в легкій павутині сновидінь, що відразу вислизають від свідомості, щойно ми включаємося в нашу повсякденну роботу. Вона живе, але захована десь глибоко всередині нас. Вона дуже втомилася під величезним тягарем тіні Сатурна.

Дозвольте мені навести приклад зі свого дитинства. Часом мій батько сміявся, або жартував, або навіть присвистував. Але, ще будучи дитиною, я поступово став розуміти, що, коли він свистів, справи були дуже кепські, до того ж навіть у тих випадках, коли я відчував у цьому свисті якийсь героїчний порив. Він «свистів у темряві»¹², створюючи уявну маску благополуччя. Згодом я почав розуміти, що, починаючи свистіти, він не відчував радості, а навпаки, йому було погано. Незважаючи на всі його зусилля приховати неприємності, я знав, що його справи йдуть не найкращим чином.

Мій батько був вимушений завершити свою освіту у восьмому класі, тому що його батько втратив роботу в компанії з виготовлення сільськогосподарської техніки в період Великої депресії, коли багато ферм на Середньому Заході почали розорятися ще

¹¹*Yeats W. B. An Irish Airman Foresees His Death. Line 11 // Collected Poems of W. B. Yeats.*

¹²«Свистіти в темряві» — стійке словосполучення, яке означає «поводитися так, наче не відчуваєш страху».